

Vedran Zlatić, mag. iur.

**Aoife O'Donoghue: CONSTITUTIONALISM IN GLOBAL
CONSTITUTIONALISATION Published by: Cambridge University Press,
2014.**

Knjiga „CONSTITUTIONALISM IN GLOBAL CONSTITUTIONALISATION“ izašla je u izdanju Cambridge University Pressa 2014. godine i ima ukupno 270 stranica, autorica je prof. Aoife O'Donoghue, predavač na Durham Law School, Durham University. Na samom početku knjige nalazi se Sadržaj (str. vii-viii), potom slijede Zahvale autora (str. ix.) i Uvod (str. 1-13). Središnji dio knjige sastoji se od sedam poglavlja i to: „Norms of constitutionalism“, „Who benefits? Constituent and constituted power“, „The global constitutionalisation debate in context“, „The structure of global constitutionalisation“, „The development of a constitutional approach“, „Whom does global constitutionalism address?“ i „Constitutionalism in global constitutionalisation theories“. Na samom kraju nalaze se Literatura (str. 250-265) i Index pojmova (266-270).

U knjizi se ispituje uloga normativnog konstitucionalizma u procesu globalne konstitucionalizacije, a isto tako, razmatra se i uloga zajednice, kako na domaćoj, tako i na međunarodnoj razini s ciljem da se odredi nositelje ustavne vlasti unutar jednog ustavnog poretka. Prema riječima same autorice, globalna konstitucionalizacija se javlja, gotovo instinktivno, kao epitom razvoja međunarodnog prava. Ipak, prije razmatranja procesa konstitucionalizacije na globalnom nivou, nužno je odrediti osnovne aspekte konstitucionalizma kao normativnog pravnog poretka. Tako autorica na samom početku navodi da konstitucionalizam predstavlja naročitu vrstu pravnog poretka koji je već iskušan i provjeren u granicama domaćeg prava i koji služi kao ultimativni pokazatelj zrelosti jednog sustava upravljanja i njegove legitimnosti. To je glavna problematika naslova koji se nalazi pred nama, a u nastavku teksta ukratko ćemo izložiti sadržaj poglavlja knjige.

U prvom poglavlju „*Norms of constitutionalism*“ (str. 14-53) autorica obrađuje pitanje mogu li se normativne vrijednosti konstitucionalizma, koje su donedavno bile ograničene samo na domaći pravni poredak, učinkovito primijeniti unutar globalne pravne teorije. Obradujući neke temeljne ustavnopravne institute, kao što su vladavina prava, podjela vlasti i demokratski legitimitet, pokušava ponuditi ratio i samu srž konstitucionalizma prije nego li se dublje uđe u tematiku raspravljanja o konstitucionalizaciji na globalnom nivou.

Drugo poglavlje „*Who benefits? Constituent and constituted power*“ (str. 54-86) donosi raspravu o tome kako se mogu definirati nositelji ustavotvorne vlasti, potom njihov odnos s konstitucionalizmom i utjecaj koji imaju na način upravljanja u ustavno- demokratskom poretku jednog društva.

U trećem poglavlju „*The global constitutionalisation debate in context*“ (str. 87-134) autorica izlaže različita teorijska učenja koja postoje u globalnoj pravnoj teoriji, a sve se mogu podijeliti u tri velike skupine. Prvoj skupini pripadaju ona učenja koja sa čistog teorijskog stajališta pokušavaju dati filozofski temelj međunarodnom pravu, u drugu se ubrajaju ona koja usvajaju mješoviti pristup, te filozofskom pristupu pridodaju i deskriptivna rješenja kako za trenutno uređenje međunarodnog prava, tako i za buduće. Naposljetku, treću skupinu čine ona učenja koja obuhvaćaju čisto deskriptivnu diskusiju o suvremenom međunarodnom pravu.

U četvrtom poglavlju „*The structure of global constitutionalisation*“ (str. 135-154) prof. O’Donoghue iznosi različite teorije ili, možda je bolje kazati, načine provođenja procesa globalne konstitucionalizacije, kao i daljnje implikacije koje donsi razvoj tog procesa.

U petom poglavlju „*The development of a constitutional approach*“ (str. 155-199) autorica se bavi razvojem konstitucionalističkog pristupa na globalnoj razini, i to ponajprije kroz prizmu odnosa koncepta vladavine prava i konstitucionalističkih teorija, potom razmišljanjima o načelu podjele vlasti i načelu demokratskog legitimiteta, naravno u kontekstu globalne konstitucionalizacije.

U šestom poglavlju „*Whom does global constitutionalism address?*“ (str. 200-242) obrađuje tri pitanja i to: kako odrediti ustavne aktere u globalnom konstitucionalizmu, kako odrediti nositelje ustavne vlasti u tom kontekstu te konačno, kako ih odrediti zajedničkim imenom – kao zajednicu ili, pak, kao izbornu tijelo?

Sedmo poglavlje „*Constitutionalism in global constitutionalisation theories*“ (str. 243-249) donosi zaključak prof. O’Donoghue o tome kako je konstitucionalizam jednako primjenjiv na globalnoj razini kao i u unutrašnjem pravnom poretku neke države.

Naslov donosi iznimno aktualnu i zanimljivu temu moderne ustavne teorije i ustavnopravne znanosti, koja upravo u vremenima sve veće međunarodne integracije i povezanosti država putem prava i kroz pravo zauzima, na neki način, primat u akademskim raspravama među znanstvenicima diljem svijeta, te predstavlja zaista vrijedan doprinos ovom polju javnog prava.